

Zur Klinik des Lymphatismus und anderer Konstitutionsanomalien von Dr. ERICH STOERK, nebst Untersuchungen über Konstitution und Militärdiensttauglichkeit, gemeinschaftlich bearbeitet mit Dr. OTTOKAR KOZÁK. Mit 6 Abb. u. 3 Tab. im Anhang. (Aus der IIen Mediz. Klinik der K. K. Universität Wien). Berlin—Wien. URBAN & SCHWARZENBERG 1913. (94 bldz.) Prijs 5 mark; geb. 6.50 mark.

In deze monographie wordt de status thymico-lymphaticus uitvoerig besproken, aan de andere tot nu toe beschreven constitutie-afwijkingen, slechts enkele woorden gewijd. Na opsomming van de kenmerken, welke het lymphatisme bepalen, wordt de pathologische anatomie besproken. Afzonderlijke hoofdstukken wijden schrijvers aan de uitingen van het lymphatisme in de verschillende orgaanstelsels. Daarna behandelen zij den vermoedelijken samenhang van deze diathese met de stoornissen in de inwendige afscheiding, vervolgens de plotselinge sterfgevallen bij lijders aan lymphatisme.

Het laatste hoofdstuk bevat eigen onderzoek. Van drie regimenten uit verschillende deelen der monarchie werden elk 100 manschappen onderzocht, waarbij bleek, dat ongeveer 30 pCt. in meer of mindere mate de teekenen van lymphatisme vertoonden; dit was echter geen bezwaar voor de vervulling van den dienstplicht. Hun verdere gevolgtrekkingen ontleenen zij aan de literatuur, n.l. dat men bij lijders aan lymphatisme er zorgvuldig voor moet waken niet te groote eischen aan de hartwerking te stellen, hen in het bijzonder moet beschutten voor infectieziekten en het wakker worden van neiging tot zelfmoord.

Het is bevreemdend, dat de schrijvers, die liefst 146 literatuur-opgaven aan hun werk toevoegen, en wier arbeid grootendeels refereerend is, zwijgen over den samenhang, die velen aannemen te bestaan tusschen lymphatisme en exsudatieve diathese. Zelfs zeggen zij (bldz. 48), "wie überhaupt das gleichzeitige Bestehen von Lymphatismus und exsudativer Diathese wohl nur als zufälliges Zusammen-treffen an zu sehen ist", echter zonder nadere toelichting. Zouden CZERNY, PFAUNDLER, HEUBNER, KLEINSCHMIDT en zoo vele anderen dan ten onrechte dezen samenhang aannemen?

J. C. SCHIPPERS,

H, JOSEPHY, *Die Missbildungen des Kopfes. Missbildungen des Halses.* Jena, GUSTAV FISCHER 1913. Prijs 5 mark.

JOSEPHY beschrijft in de elfde aflevering van SCHWALBE'S handboek der leer van de misvormingen een tweetal groepen van misvormingen van het hoofd; n.l. 1°. de cyklopie en arhinencephalie; 2°. de otocephalie en de triocephalie.